Fiscaliteiten

Mr. Dr. G.J.M.E. de Bont

1 Inleiding

Bij beschikking van 23 maart 1998 installeerde de Staatssecretaris van Financiën de werkgroep evaluatie en herziening fiscale tegemoetkomingen en faciliteiten ondernemers. Op 24 juli 1998 is door de werkgroep reeds het rapport 'Een duwtje in de rug' aan Staatssecretaris Vermeend aangeboden.

De werkgroep achtte het noodzakelijk om, alvorens de specifieke ondernemersfaciliteiten te bespreken, nader aandacht te besteden aan het ondernemersbegrip in de fiscale wetgeving. Het huidige ondernemersbegrip heeft tot gevolg dat de verplaatsing van de onderneming leidt tot een afrekening met de fiscus over de goodwill en stille reserves. Zonder wijziging van de definitie van het ondernemerschap kunnen deze problemen in de opvatting van de werkgroep worden opgelost door het invoeren van een herinvesteringsreserve (in plaats van de huidige vervangingsreserve) in combinatie met een doorschuiffaciliteit.

2 Startende ondernemers

Startende ondernemers kennen een aantal extra faciliteiten. In het rapport wordt geconstateerd dat geen eenduidige definitie bestaat van het begrip startende ondernemer. Hierin dient duidelijkheid te worden gebracht. De werkgroep stelt voor alle startersfaciliteiten binnen eenzelfde periode aan de ondernemer ter beschikking te stellen. Deze periode dient te worden gesteld op vijf jaren na de aanvang van het ondernemerschap.

Gedurende maximaal drie jaren wordt de zelfstandigenaftrek voor de startende ondernemer

verhoogd met de startersaftrek. Deze aftrek functioneert naar de mening van de werkgroep naar tevredenheid, doordat deze faciliteit algemene bekendheid geniet en voorts niet administratief belastend is. De werkgroep acht het wenselijk de looptijd van de faciliteit te verlengen tot vijf jaren.

De willekeurige afschrijving die aan beginnende ondernemers is toegestaan, blijkt de liquiditeit te verhogen en de overlevingskansen te vergroten. Bovendien wordt ze door veel ondernemers toegepast.

Gedurende de eerste zeven jaren kan een startende ondernemer een 'Tante Agaath'-lening sluiten. Onder bepaalde voorwaarden is de rente op een dergelijke lening voor de schuldeiser belastingvrij en is een eventueel verlies aftrekbaar. De regeling voorziet de ondernemer van een financiering tegen lagere kosten en voldoet dientengevolge aan de doelstellingen van de wetgever. De administratieve lasten dienen echter nader te worden gezien.

Van een indirecte 'Tante Agaath'-lening wordt gesproken, als de startende ondernemer zijn financiering verkrijgt van een (veelal door een bank opgericht) 'Tante Agaath'-fonds. De werkgroep stelt vast dat de ondernemers slechts in beperkte mate genieten van de lagere financieringskosten. Voorts lijken deze fondsen niet bij te dragen aan de financiering van ondernemers met een slechtere kredietwaardigheid. Een gedeelte van de werkgroep stelt voor de indirecte 'Tante Agaath'-lening af te schaffen.

Mr. Dr. G.J.M.E. de Bont is als advocaat werkzaam bij Hertoghs c.s. advocaten-belastingkundigen en tevens verbonden aan de Katholieke Universiteit Brabant.

3 Stakingsfaciliteiten

Op dit moment is het mogelijk dat een ondernemer meermalen de stakingsvrijstelling geniet. Over deze faciliteit kon de werkgroep geen overeenstemming bereiken. De meerderheid van de werkgroep bepleit een verruiming van de doorschuiffaciliteit. Een ondernemer dient zijn onderneming derhalve volgens dit deel van de werkgroep te kunnen verkopen aan een derde zonder met de fiscus af te rekenen. De koper moet de onderneming dan voortzetten met de boekwaarden die de verkoper hanteerde.

Een ondernemer die besluit zijn bedrijf (wederom) als onderneming voor de inkomstenbelasting uit te oefenen en diensgevolge de onderneming aan zijn besloten vennootschap wenst te onttrekken, wordt geconfronteerd met een groot aantal fiscale obstakels. Een groot deel van de werkgroep is de opvatting toegedaan dat voor deze zogenaamde 'terugkeer uit de BV' een fiscale faciliteit dient te worden ingevoerd.

4 Reserveringen

Naar de opvatting van de werkgroep kunnen de exportrisicoreserve en de reserve-assurantie-eigen-risico worden afgeschaft. Ook de kosten-egaliseringsreserve kan volgens de werkgroep vervallen. Het merendeel van de werkgroep meent dat het mogelijk dient te zijn een voorziening te vormen zonder dat sprake is van een rechtsbetrekking, waaruit juridisch afdwingbare verplichtingen kunnen voortvloeien. De vervangingsreserve dient te worden gewijzigd in een herinvesteringsreserve. Dit moet het mogelijk

maken een gereserveerde boekwinst af te boeken op een nieuw bedrijfsmiddel dat bedrijfseconomisch niet dezelfde plaats inneemt als het verkochte bedrijfsmiddel.

5 Zelfstandigenaftrek, oudedagsreserve en investeringen

De (hoogte van de) zelfstandigenaftrek is afhankelijk van het aantal uren dat een ondernemer in zijn bedrijf werkzaam is. Dit criterium is fraudegevoelig en leidt tot hoge administratieve lasten. Het urencriterium dient volgens de werkgroep te verdwijnen. Ook de leeftijdsgrens van 65 jaar dient te worden geschrapt.

De werkgroep bepleit de afschaffing van de verplichte accountantsverklaring, die is voorgescreven terzake van de VAMIL-regeling, energie-investeringsaftrek, willekeurige afschrijving immateriële activa en willekeurige afschrijving investeringen op het Continentaal Plat. Deze accountantsverklaring zou kunnen worden vervangen door een controle van de Belastingdienst.

6 Conclusie

De werkgroep heeft een aantal problemen geconstateerd dat reeds eerder in de literatuur was signaleerd. Doordat over een groot aantal conclusies geen unanimititeit kon worden bereikt, kan met Jansen (Weekblad voor Fiscaal Recht, 1998/6308, p. 1375) worden vastgesteld dat het rapport op punten overtuigingskracht mist. Het is de vraag in hoeverre de Staatssecretaris de aanbevelingen zal doorvoeren.